

як у 2021 роках не більше 3% (рисунок 2). Скоріш за все військова діяльність, а саме, будівництво ліній оборони, інтенсивний артилерійський вогонь, штурмові дії вибірково впливають на окремі дерева та чагарники, що і є причиною такої мінливості спектральних характеристик поверхонь лісосмуг.

Література

1. Закон України Про екологічну мережу України. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 45. С. 502.
2. Омелич І. Ю., Яременко А. А., Непошивайлоєнко Н. О., Горай І. В. Визначення тенденцій розвитку рослинного покриву на підставі розрахунку нормалізованого вегетаційного індексу на прикладі Петриківського району Дніпропетрівської області. *Український журнал дистанційного зондування Землі*. 2019. № 23. С. 9–13.
3. Чиркова О. В. Структура лесополос как составных элементов экологической сети. *Проблеми екології та охорони природи техногенного регіону*. Донецьк : ДонНУ, 2010. № 1 (10). С. 97–104.
4. Lasaponara R., Abate N., Fattore C., Aromando A., Cardettini G., Di Fonzo M. On the Use of Sentinel-2 NDVI Time Series and Google Earth Engine to Detect Land-Use. Land-Cover Changes in Fire-Affected Areas. *Remote Sens.* 2022. № 14. P. 4723.

*Бреус Д. С., Шапкин М. С.,
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон, Україна*

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВИРОБНИЦТВА ОРГАНІЧНИХ ПРОДУКТІВ

Регулювання сектору органічної продукції на його ранньому етапі має на меті сприяти розвитку органічного сільського господарства та споживання органічних харчових продуктів. Це досягається шляхом встановлення норм, правил та стандартів, таких як закони, постанови, регламенти та стандарти. Серед основних міжнародних стандартів органічного виробництва варто виділити стандарти Європейського Союзу, Базові міжнародні стандарти органічного виробництва та переробки продукції, ухвалені ІФОАМ, а також стандарти Комісії з Кодекс Аліментаріус, прийняті спільно Організацією з продовольства та сільського господарства при ООН (FAO) і ФАО/ВОЗ Комісії з Кодекс Аліментаріус Всесвітньої організації з охорони здоров'я (WHO).

У вересні 2013 року Україна прийняла Закон «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини». Цей закон має відігравати ключову роль у регулюванні технологічних та організаційних аспектів органічного екологічно безпечного сільськогосподарства в Україні. Аналіз законодавства України та ЄС в цій галузі може допомогти у виправленні недоліків і удосконаленні системи впровадження органічного виробництва. Важливо створити умови для підвищення рівня життя громадян України в цілому, сприяючи розвитку органічного сільськогосподарства і забезпеченню доступу до якісної органічної продукції. Закон України було ухвалено у другій редакції, оскільки на першу редакцію було накладено вето в 2012 році. Це було обґрунтовано недоліками системи оцінки відповідності та порядку нагляду в даній сфері.

Справді, в країнах Європейського Союзу нормативні акти, що стосуються органічного виробництва і маркування органічних продуктів, були прийняті значно раніше, і вони мають велике значення для регулювання цього сектору. Основними регулюючими документами є Постанова Ради (ЄС) № 834/2007 від 28 червня 2007 року, яка встановлює загальні принципи та правила органічного виробництва та маркування органічних продуктів в Європейському Союзі. Крім того, важливим документом є Постанова Комісії (ЄС) № 889/2008 від 5 вересня 2008 року, яка містить детальні правила щодо органічного виробництва, маркування і контролю для впровадження Постанови Ради (ЄС) № 834/2007. Ці нормативні акти встановлюють важливі вимоги та стандарти для органічного сільськогосподарства і продукції в Європейському Союзі [2, 3].

Уповноважений орган влади країни-учасниці може видавати загальний дозвіл всім операторам на використання неорганічного насіння або насінневої картоплі, які не мають реєстрації в базі даних. Ця інформація повинна бути повідомлена іншим країнам-учасникам та Комісії ЄС. Після того, як виробництво органічного насіння або насінневої картоплі відновиться, дозвіл може бути відкликаний або виправлений щодо його строку дії.

Збирання, транспортування та зберігання органічної продукції має свої особливості. Наприклад, якщо проводиться збирання продуктів одночасно з органічних і неорганічних полів, необхідно застосувати заходи для запобігання їх змішуванню або перетину.

Постанови надають велику увагу маркуванню органічної продукції. Маркувати як органічну можна лише продукцію, яка вироблена згідно

з Правилами органічного виробництва або імпортована продукція, яка пройшла контроль. Дозволено маркування, якщо щонайменше 95 % складників сільськогосподарського походження є органічно вирощеними і якщо продукти або їх складники не оброблені іншими методами з використанням заборонених речовин і не містять ГМО [5].

На всій території ЄС дозволено використовувати терміни, слова і скорочення, які походять від термінів «біо», «еко» та інші, в маркуванні, рекламних матеріалах або комерційних документах окремо або в поєднанні на будь-якій мові, якщо продукція відповідає Правилам органічного виробництва. Такі ж вимоги стосуються маркування харчових продуктів після їх переробки, якщо вони містять не менше 95 % органічних складників. У списку складників слід зазначити, які з них є органічного походження.

У більшості країн, національні стандарти для органічного виробництва представлені у вигляді юридично зобов'язуючих документів, таких як постанови або закони. Вони встановлюють правила, які фермери і виробники повинні дотримуватися, щоб отримати статус органічного виробника та маркувати свої продукти як органічні.

Приватні стандарти, розроблені організаціями, такими як BioSuisse, Naturland, KRAV та іншими, зазвичай не є юридично обов'язковими, але вони можуть бути дуже важливими для фермерів і виробників, оскільки вони можуть відповідати особливим потребам ринку та споживачів. Ці стандарти можуть бути більш суворими та докладними, ніж загальноприйняті національні або міжнародні стандарти [4].

Україна, як частина Європи, намагається відповідати стандартам і моделям соціально-економічного розвитку, які існують у провідних європейських країнах. У цьому контексті, національні інституції працюють над імплементацією європейських норм і правил у внутрішнє законодавство та гармонізацією державних стандартів з міжнародними і європейськими стандартами.

Наприклад, Угода про асоціацію між Україною та ЄС передбачає заохочення сучасного і сталого сільськогосподарського виробництва, включаючи застосування методів органічного виробництва та біотехнологій, а також впровадження кращих практик у цих галузях.

Україна має балансувати між збільшенням обсягів виробництва сільськогосподарської продукції і забезпеченням екологічної безпеки. Хоча раніше надавали перевагу збільшенню виробництва, зараз євроінтеграційні прагнення змушують Україну враховувати обидва аспекти та шукати збалансовані рішення.

Україна вже прийняла деякі заходи щодо маркування органічної продукції і затвердила національний логотип для органічних продуктів. Однак, досягнення відповідності європейським стандартам в цій галузі вимагає подальших зусиль та розробки докладних правил та нормативів (таблиця 1) [4].

Таблиця 1

Логотипи маркування органічної продукції за міжнародними та приватними стандартами

Законодавчий акт, нормативний документ	Логотип
Постанова Ради (ЄС) № 834/2007 від 28 червня 2007 року щодо органічного виробництва і маркування органічних продуктів, та скасування Постанови (ЄС) № 2092/91	
<i>Закон України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини»</i> від 03.09.2013 р., № 425-VII Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України № 495 від 25.12.2015 р. (зарєстрований Міністерством юстиції України 19.01.2016 р. за № 99/28229)	
ОС «Органік Стандарт»: Стандарт МАОС (Міжнародних Акредитованих Органів Сертифікації) з органічного виробництва і переробки, що еквівалентний Постановам Ради ЄС № 834/2007 та № 889/2008	
Приватний стандарт (Україна): Стандарти органічного сільськогосподарського виробництва та маркування сільськогосподарської продукції і продуктів харчування «БІОЛАН»	
NOP: US National Organic Program Американські Стандарти (Національна Органічна Програма) і вказівки з органічного виробництва	
BioSuisse Стандарти БіоСвісс. – Асоціації Швейцарських організацій виробників органічної продукції	

Всі нововведення в галузі органічної продукції наразі сприяють розвитку органічного сектору в Україні, підвищенню якості та безпеки органічних продуктів, а також позитивно вплинуть на їхню конкурентоспроможність як на внутрішньому, так і на міжнародному ринку.

Література

1. Гуменюк Г. Д. Вимоги європейського законодавства щодо органічного виробництва рослинної та харчової продукції. *Стандартизація сертифікація якість*. 2013. № 6. С. 21–26.
2. Директива Ради (ЄС) № 834/2007 від 28.06.2007 щодо органічного виробництва і маркування органічних продуктів, та скасування Директиви (ЄЕС) № 2092/91.
3. Директива Комісії (ЄС) № 889/2008 від 05.09.2008 Детальні правила щодо органічного виробництва, маркування і контролю для впровадження Постанови Ради (ЄС) № 834/2007 щодо органічного виробництва і маркування органічних продуктів.
4. Закон України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» від 03.09.2013, № 425-VII.
5. Попова О. Л. Сталий розвиток агросфери України: політика і механізми / НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. Київ, 2009. С. 179–183.
6. Регламент (ЄС) № 1306/2013 (Regulation (EU) No 1306/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on the financing, management and monitoring of the common agricultural policy and repealing Council Regulations (EEC) No 352/78, (EC) No 165/94, (EC) No 2799/98, (EC) No 814/2000, (EC) No 1290/2005 and (EC) No 485/2008).
7. Регламент (ЄС) № 1307/2013 (Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 establishing rules for direct payments to farmers under support schemes within the framework of the common agricultural policy and repealing Council Regulation (EC) No 637/2008 and Council Regulation (EC) No 73/2009).

Шниг В. М., Кихтенко Я. В.,

*Український гідрометеорологічний інститут ДСНС України та НАН України,
м. Київ, Україна*

БАГАТОРІЧНИЙ ХІД СУМАРНОЇ СОНЯЧНОЇ РАДІАЦІЇ У МІСТІ ХЕРСОН

Сонячна радіація є природним джерелом енергії для багатьох процесів в атмосфері. Дослідження її просторових змін на певній території проводиться з метою вирішення сучасних завдань теорії клімату, складання кліматичних і екологічних прогнозів [1], прикладних аспектів геліоенергетики тощо.

За кліматичними умовами Україна відноситься до регіонів із середньою інтенсивністю сонячної радіації. Середньорічний потенціал сонячної енергії в Україні ($1235 \text{ кВт} \cdot \text{год}/\text{м}^2$) є досить високим і набагато